

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการทางวินัยกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล
และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้ว

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ลับ^๑ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๒๒๗ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมการปกครองได้รับหนังสือขอหารือ แนวทางและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงกับกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ภายหลัง พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ของจังหวัดพังงา จังหวัดสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดราชบุรี จังหวัด ชลบุรี และจังหวัดลำพูน โดยกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๖๑ ทวิ และมาตรา ๖๑ ตรี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ กำหนดว่า วินัยและโทษผิดวินัย ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม ซึ่งตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๒๔๑๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน วางแนวทางว่า โดยผลของมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนของวินัยและโทษผิดวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังคงใช้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ต่อไปได้ ดังนั้น การดำเนินการทางวินัยกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว จะต้องพิจารณาตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กล่าวคือ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีกรณีถูกกล่าวหา เป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ขึ้นหรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาโดยผู้บังคับบัญชาของผู้ขึ้น ผู้มีอำนาจดำเนินการ ทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา และดำเนินการทางวินัยต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้น ยังมีได้ออกจากราชการ โดยบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดไว้ว่าผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัย ภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด ภายหลังจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว และ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า การร้องเรียนเกิดขึ้นภายหลังพ้นจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ไปแล้ว ก็จะไม่เข้าองค์ประกอบตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในอันที่จะดำเนินการทางวินัยได้

ต่อมากรมการปกครองได้นำกรณีดังกล่าวหารือคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมาย ของกรมการปกครอง โดยคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกรมการปกครองมีความเห็นว่า โดยที่คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๗๗๗/๒๕๖๑ วินิจฉัยว่า เรื่องวินัยและโทษ ทางวินัยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ยังคงใช้มาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามนัยมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างไรก็ตาม หากมีคำสั่งลงโทษทางวินัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ตามแนวทางดังกล่าวก็อาจเป็น

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๕๙ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๔๒๔ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖ ยกเลิกชั้นความลับ

ประเด็นที่จะเกิดการฟ้องร้องกันได้ เนื่องจากมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความแตกต่างกับมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในเรื่องของการกล่าวหาไว้ก่อนพ้นจากตำแหน่ง ทำให้เกิดประเด็นเรื่องเวลาที่พ้นจากตำแหน่งว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นคุณกว่าพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะมีการกำหนดระยะเวลาไว้ โดยหากเกินสามปีภายหลังพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว จะไม่สามารถดำเนินการทางวินัยได้ และมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องมีการกล่าวหาไว้ก่อนเท่านั้น แต่มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ สามารถกล่าวหาภายหลังออกจากตำแหน่งได้ แต่ต้องเริ่มสอบสวนภายในหนึ่งปีและส่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ และสำหรับการดำเนินการตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีมติชี้มูลความผิดตามมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หากได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการและส่งลงโทษทางวินัยตามมาตราดังกล่าว ในส่วนนี้ก็จะขึ้นโทษกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีที่มีการดำเนินการทางวินัยกับผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว

โดยที่กรมการปกครองได้ใช้มาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาโดยตลอด หากจะต้องพิจารณามาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการส่งลงโทษทางวินัยกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว จะเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ จึงได้หารือคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย โดยคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้ให้ความเห็นว่า มาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่บัญญัติถึงกระบวนการในการดำเนินการเพื่อยุติเรื่องที่เกิดขึ้นตามกฎหมายสารบัญญัติ ซึ่งจะต้องใช้กฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะพิจารณา ดังนั้น จึงต้องนำมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับ และหากมีเหตุขัดข้องสามารถหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเป็นที่ยุติได้

กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือว่า วินัยและโทษผิดวินัยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ภายหลังพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว จะใช้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และมีระยะเวลาในการลงโทษเพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือนจากเดิมที่เคยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบบริหารทรัพยากรบุคคลตามหลักคุณธรรม การปรับปรุงระบบจำแนกตำแหน่งและค่าตอบแทน การกระจายอำนาจการบริหารทรัพยากรบุคคล และการดำเนินการทางวินัย

กับข้าราชการซึ่งออกจากราชการไปแล้ว ตลอดจนมีการสร้างกลไกพิทักษ์ระบบคุณธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ข้าราชการพลเรือน และเนื่องจากกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเป็นกฎหมายหลักของการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการหรือกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่น จึงได้มีการกำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทนั้น ซึ่งหากระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรดังกล่าวยังมิได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับกฎหมายที่ได้มีการปรับปรุงใหม่ก็อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้มีการกำหนดบทเฉพาะกาลขึ้นในมาตรา ๑๓๙^๒ เพื่อรองรับสำหรับกรณีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ยังคงนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลมต่อไป และกำหนดให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลหรือองค์กรที่ทำหน้าที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทนั้น เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมและความพร้อมในการนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปใช้บังคับกับข้าราชการประเภทนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

สำหรับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น เป็นกฎหมายที่วางระเบียบการบริหารราชการสำหรับการปกครองท้องที่ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กำหนดให้มีผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องที่ และกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการได้มา หน้าที่และอำนาจ รวมทั้งวินัยและโทษผิดวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้ โดยมาตรา ๖๑ ทวิ^๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

^๒มาตรา ๑๓๙ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลม ให้ยังคงนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลมต่อไป การให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับกับข้าราชการประเภทดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำได้โดยมติขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลหรือองค์กรที่ทำหน้าที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทนั้น ๆ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

^๓มาตรา ๖๑ ทวิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดต้องได้รับโทษ

วินัยและโทษผิดวินัยให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

อำนาจการลงโทษ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลให้เป็นไปดังนี้

(๑) กำนันมีอำนาจลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ใหญ่บ้าน

(๒) นายอำเภอมีอำนาจลงโทษกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลดังนี้

(ก) ลดอันดับเงินเดือนไม่เกินหนึ่งอันดับ

(ข) ตัดเงินเดือน โดยเทียบในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าแผนกกับผู้กระทำความผิดชั้นเสมียนพนักงาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

(ค) ลงโทษภาคทัณฑ์

(มีต่อหน้าถัดไป)

แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พระพุทธศักราช ๒๔๘๖ กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิด ต้องได้รับโทษ สำหรับวินัยและโทษผิดวินัยให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน โดยอนุโลม และมาตรา ๖๑ ตริ^๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐ กำหนดให้นำความในมาตรา ๖๑ ทวิ^๕ เฉพาะที่เกี่ยวกับผู้ใหญ่บ้านมาใช้บังคับแก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบโดยอนุโลม บทบัญญัติของพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ ในส่วนดังกล่าว จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เข้าลักษณะของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการซึ่งกำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม ด้วยเหตุนี้จึงย่อมอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๙^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ยังคงนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาใช้บังคับหรือใช้บังคับโดยอนุโลมต่อไป

เมื่อปัจจุบันองค์กรที่ทำหน้าที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ยังมีได้ดำเนินการกำหนดให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การนำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลมกับวินัยและการดำเนินการทางวินัยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดไว้โดยชัดแจ้งแล้วว่า ยังคงต้องนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๓)

เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านคนใดถูกฟ้องในคดีอาญา เว้นแต่คดีความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือมีกรณีที่ต้องหาว่าทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถูกสอบสวนเพื่อไต่อาญาหรือปลดออก ถ้านายอำเภอเห็นว่าคงให้อยู่ในตำแหน่งจะเป็นการเสียหายแก่ราชการจะสั่งให้พักหน้าที่ก็ได้ แล้วรายงานให้ข้าหลวงประจำจังหวัดทราบการสั่งให้กลับเข้ารับหน้าที่ตลอดถึงการวินิจฉัยว่าจะควรจ่ายเงินเดือนระหว่างพักให้เพียงใดหรือไม่ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้พิจารณาสั่ง อนุโลมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

(๓) ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจลงโทษ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลในทุกสถาน ในกรณีการลดอันดับและตัดเงินเดือน ให้เทียบข้าหลวงประจำจังหวัดในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้ากอง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลเป็นชั้นเสมียนพนักงานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

โดยเฉพาะโทษปลด หรือไล่ออก ถ้ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลผู้ถูกลงโทษเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็มีสิทธิร้องทุกข์ต่อกระทรวงมหาดไทย

การร้องทุกข์ให้ทำคำร้องลงลายมือชื่อยื่นต่อนายอำเภอภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันได้ทราบคำสั่งการลงโทษเพื่อนายอำเภอจักได้เสนอต่อไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดและกระทรวงมหาดไทยตามลำดับภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องทุกข์ พร้อมด้วยคำชี้แจง ถ้าจะพึงมี ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้ยกคำร้องทุกข์หรือเพิกถอนคำสั่งการลงโทษหรือลดโทษ

“มาตรา ๖๑ ตริ ให้ให้นำความในมาตรา ๖๑ ทวิ เฉพาะที่เกี่ยวกับผู้ใหญ่บ้านมาใช้บังคับแก่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบโดยอนุโลม

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับโดยอนุโลม การจะตีความเป็นอย่างอื่นที่แตกต่างไปจากบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๙^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงไม่อาจกระทำได้ เพราะจะเป็นการขัดแย้งกับบทบัญญัติของกฎหมาย โดยหากประสงค์จะนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมในภายหลัง มาใช้บังคับ จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่มาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ให้ครบถ้วนเสียก่อน ดังนั้น การดำเนินการทางวินัยกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปแล้วตามข้อหาหรือจึงต้องนำมาตรา ๑๐๖^๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๗๗๗/๒๕๖๑

อนึ่ง โดยที่บทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการปรับปรุงแก้ไขโดยมีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรมของการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ และมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยเฉพาะกรณีการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ซึ่งออกจากราชการไปแล้วซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยในกรณีดังกล่าวของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่าง ๆ เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงสมควรที่กระทรวงมหาดไทยจะได้พิจารณาเร่งรัดดำเนินการเพื่อกำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับวินัยและการดำเนินการทางวินัยไปใช้บังคับกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ โดยนำเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๖

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๘มาตรา ๑๐๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการ หรือความผิดลหุโทษแม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว เว้นแต่ออกจากราชการเพราะตาย ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า หรือมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม แล้วแต่กรณี มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา ๙๙ และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ เว้นแต่กรณี ที่ผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ก็ให้งดโทษเสียได้